

kesneje, nego je bilo napovedano. Kar je več kot dve uri, je za koncert odločno preveč. Zato naj blagovoli „Glasbena Matica“ in katerokoli koncertno društvo bo sploh v tej sezoni še kak koncert priredilo, v bodoče tudi ravnokar označenega momenta ne prezreti. *Stanko Premrl.*

Dva jubileja v Gradcu.

Po kratkem presledku sta obhajala petdesetletnici svojega rojstva oba redna profesorja slovanske filologije na graški univerzi, dr. Karel Štrekelj in dr. Matija Murko. Dne 25. februarja predlanskega leta jo je slavil Štrekelj, 10. februarja letošnjega leta pa Murko. Oba slavljenca sta si pridobila na polju slovanske filologije že v tej kratki dobi tako izrednih zaslug, da se njiju petdesetletnica ne sme molče prezreti. Kot soizdajatelja svetovnoznanih glasil — Štrekelj

DR. K. ŠTREKELJ

je soizdajatelj „Archiva“, Murko pa jezikovnozgodovinskega časopisa „Wörter und Sachen“ — uživata evropski glas, zato se spodobi, da se ju spomni tudi lasten narod.

Dr. Karel Štrekelj

se je rodil v vasi Gorjansko pri Komnu na Goriškem dne 25. februarja l. 1859. Že v prvih dijaških letih je kazal veselje do svojega poznejšega poklica. O tem priča opomnja znanega slavista prof. Bandouina de Courtenay v Archivu, X, kjer omenjuje prvo večje delo Štrekljevo. Na tem mestu pravi Courtenay tako-le:

„Den Verfasser dieser Abhandlung kannte ich noch im Jahre 1872, wo er als etwa 12 jähriger Knabe das Görzer Gymnasium besuchte. Schon damals zeigte er großes Interesse für dialektologische Forschungen, indem er mir eine kleine Sammlung sorgfältig aufgezeichneter Texte in seinem heimatlichen Dialekte (Mittel-Karst) geliefert hatte. Es macht

mir also große Freude, den alten Bekannten als selbständigen Gelehrten begrüßen zu können und dies um so mehr, da die Arbeit selbst als eine gediegene bezeichnet werden muß.“

Dovršivši z odličnim uspehom goriško gimnazijo, je odšel na Dunaj študirat slavistiko.

Za privatnega docenta se je habilitiral s spisom: „Morphologie des Görzer Mittelkarstdialektes“, ki ga je izdala dunajska ces. akademija znanosti l. 1886. Leto pozneje je izšla razprava v posebnem odtisku.

Omeniti je, da je bil prof. Štrekelj obenem tudi urednik slovenskega prevoda drž. zakonika. L. 1896. je prišel po Oblakovi smrti (15. aprila 1896) za izrednega profesorja slavistike v Gradcu, kjer je postal l. 1908. redni profesor slovanske filologije s posebnim ozirom za slovenski jezik in slovstvo,

Če pregledamo samo površno naslove krajših ter daljših spisov in knjig, ki jih je spisal Štrekelj, se moramo v resnici čuditi neumorni marljivosti in vsestranski delavnosti našega učenjaka,

Ako analiziramo njegovo znanstveno delo, opazamo, da je izprva poleg slovniških študij posvetil svoje moči literarni zgodovini in kritiki, in to s posebnim ozirom na druga slovanska slovstva. Dalje si je stekel zelo veliko zaslug z izdajanjem narodnih pesmi in narodnega blaga. Glavno polje Štrekljevega znanstvenega dela pa je slovenska slovnica in etimologija.

Večina spisov, spadajočih v prvo vrsto, se nahaja v Lj. Zvonu, ki mu je bil Štrekelj od l. letnika (1881) do l. 1892. najmarljivejši sotrudnik.

Poleg Zvona so prinašali Štrekljeve spise še Letopis Mat. Sl., Zbornik Mat. Sl. in Dom in Svet ter naposled Časopis za zgodovino in narodopisje.

Slovenskemu občinstvu je prof. Štrekelj znan kot izdajatelj slovenskih narodnih pesmi.

Znanstveno polje, ki se je Štreklju najbolj priljubilo in kjer se je izkazal neprekosljivega strokovnjaka, je slovenska slovnica in etimologija. Archiv für sl. Philologie pa je tisti list, ki je leto za letom objavljala največ in najzrelejših njegovih razprav. Za to izredno delovanje ga je Jagić privzel za soizdajatelja tega znamenitega lista.

L. 1904. je izdala dunajska cesarska akademija znanosti znamenito delo: Zur slawischen Lehnwörterkunde. Tukaj nahajamo zbrano, kar je bilo dotlej raztreseno po različnih znanstvenih glasilih.

Najnovjše razprave prof. Štreklja se tičejo deloma slovenskih krajevnih imen po nemškem in slovenskem Štajerju, deloma nam razkrivajo in objasnjujejo vpliv Slovencev na Nemce, kakor se nam javlja v besedah, katere so si Nemci izposodili od nas. Krajevna imena so še danes žive priče o nekdanji moči in razširjenosti slovenskega naroda.

Velepomemben spis, ki je vzbudil tudi pri nemških učenjakih živo zanimanje, je: Slovanski elementi v besednem zakladu štajerskih Nemcev. Tukaj je segel prof. Štrekelj s trdno roko obširnega znanja globoko v zakladnico nemških sosedov ter pokazal na celo vrsto naših besed, katerih Nemci ne bodo mogli utajiti. Dognal je, kako si niso samo štajerski Nemci, ampak tudi drugod izposojevali od Slovanov, o katerih navadno trde, da so le oni jemali pri svojem sosedu na posodo.

Ob koncu bodi omenjeno, da je v priznanje velikih zaslug imenovala Peterburška ces. akademija znanosti Štreklja za svojega dopisujočega člana; isto je storila narodopisna společnost češko-slovanska ter kraljev. srpska akademija v Beogradu.